

Evidencijski broj / Article ID: 15551929
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Naslovnica

intervju.

IVAN VRDOLJAK

MINISTAR GOSPODARSTVA

Razgovarala Jelena Lovrić. Snimio Marko Todorov/CROPIX

Uvoznički lobi boji se nafte u Jadranu jer će ostati bez milijardi. I zato žele zaustaviti projekt

A ZBOG TOGA SU SADA SAVEZNIKA PRONAŠLI I U EKOAKTIVISTU VJERANU PIRŠIĆU

I

van Vrdoljak nametnuo se kao jedan od najaktivnijih ministara u aktualnoj Vladi. U njegovu je resoru vrlo dinamično. Drama na dramu: svojevrtni rat s MOL-om oko Ine, prijetnje zatvaranjem rafinerija, sada bušotine na Jadranu i najave da će taj projekt tik uoči potpisivanja ugovora biti zaustavljen referendumom. Svejedno, Hrvatskoj se smiješi mogućnost da postane, kako tvrdi ministar, prava regionalna energetska sila. To se za posrnulo gospodarstvo, drugi dio Vrdoljakovih nadležnosti, ne može reći.

● Kakav je trenutačno Vladin stav o referendumu o bušenju Jadrana?

- Premda se tu i tamo zna provući poneka zbunjajuća izjava, mislim da je to potpuno jasno. Za referendum nema ni razloga, ni potrebe. U proces istraživanja nalazišta

plina i nafte u Jadranu krenuli smo prije dvije godine s preciznim vremenskim rokovima kojih se čvrsto držimo. Promijenili smo zakone, osnovali agenciju, raspisali natječaj, prikupili ponude i sad smo pri kraju, u prvoj polovici lipnja slijedi potpisivanje ugovora. Potpisat ćemo ugovore čim završimo procjenu utjecaja na okoliš.

● Pitam zato što su s vrha Vlade, od samog premijera Milanovića, dolazile kontradiktorne izjave. Prije mjesec dana izjasnio se za održavanje referendumu, a potom je reterirao, najavljujući da je referendum moguć tek nađe li se nešto u Jadranu, dakle moguće je referendum o eksploataciji, ali ne i o istraživanju.

- Koliko sam ja razumio premijera, a razumio sam ga, on ne dovodi u pitanje potpisivanje ugovora, ni sve što iz njih slijedi. A hoće li netko nekada pokrenuti neki referendum, danas je nemoguće govoriti. Kao ministar gospodarstva želim poslati vrlo jasnu poruku, prije svega investitorima u Hrvatsku, da će Vlada projekt istraživanja i eksploatacije plina i nafte dovršiti po najboljim svjetskim standar-

dima, poslovnim i ekološkim.

● Je li istina da su neke tvrtke, koje su aplicirale na natječaju za bušenje u hrvatskome moru, tražile objašnjenje premijerovih hoću-neću izjava?

- To morate pitati Agenciju koja je u dnevnoj komunikaciji s tvrtkama koje su pred potpisom ugovora.

● Što bi provođenje referendumu o plinskim i naftnim platformama u Jadranu praktično značilo za Hrvatsku?

- Ne planiramo provođenje referendumu.

● Tako se tvrdilo i o nekim drugim referendumima, na primjer onom o monetizaciji autocesta, pa je Vlada ipak odustala od tog svog projekta?

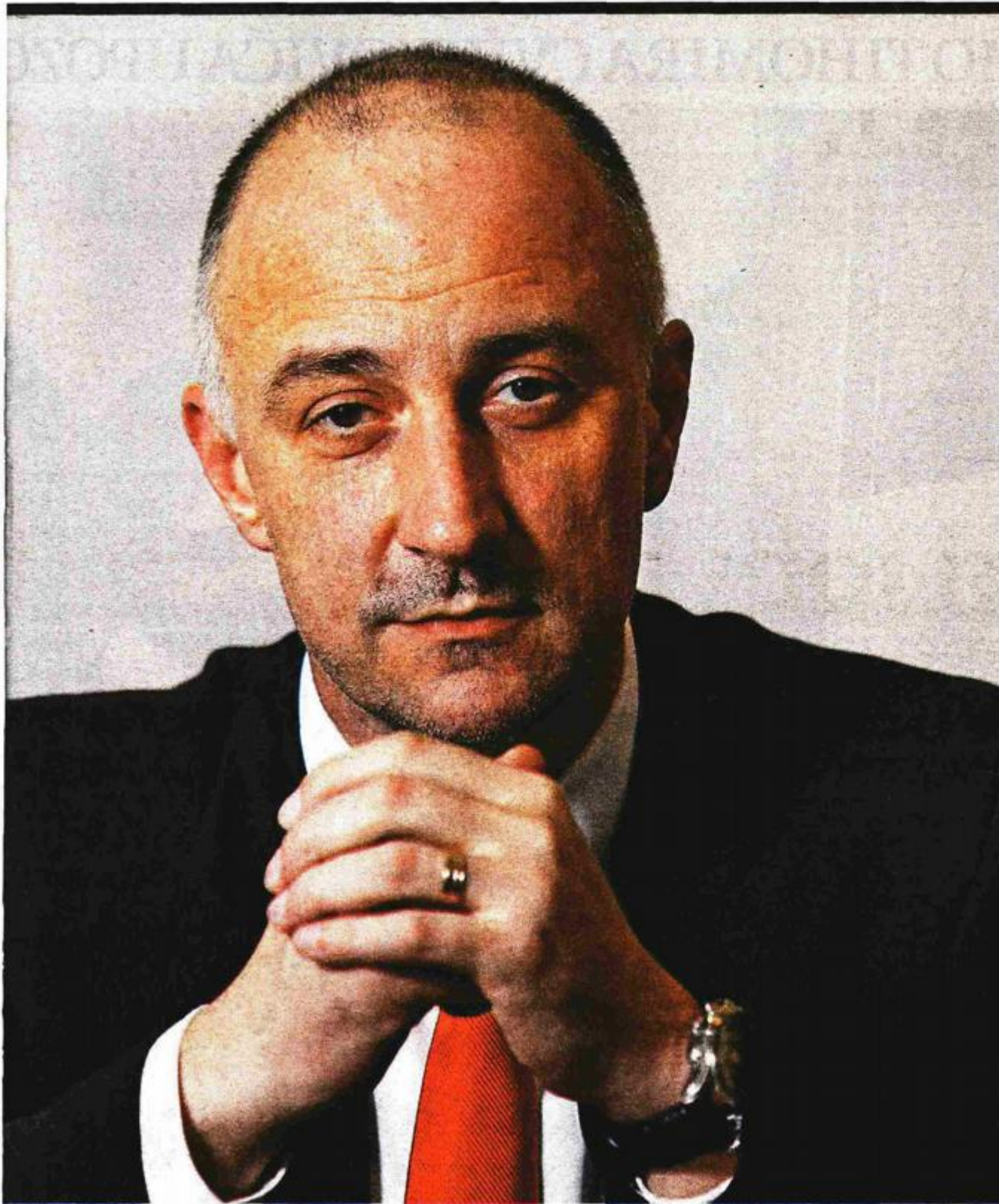
- Dobro. Koji bi bile posljedice odustajanja od istraživanja i eksploatacije Jadrana? Prvo, isplata odštete tvrtkama koje su već ušle u posao. Hrvatska bi poslala krivu poruku mogućim investitorima. Pokazala bi se kao zemlja nedostojna povjerenja i mogla bi biti optužena za nevjerojatno pregovaranje. Drugo, slijedilo bi povećanje cijena energenata. Istraživanje ugljikovodika osigurava nam jefti-

niju energiju za građane i industriju. Da nemamo plina iz svojih bušotina na Jadranu, ne bi bilo ni skorog snižavanja cijena početka travnja. Treće, bez vlastite proizvodnje plina i nafte nema ni domaćih rafinerija u Rijeci i Sisku, neće biti ni Petrokemije i sličnih energetski intenzivnih tvrtki. Četvrto, ekološki se rizici u tom slučaju ne smanjuju, nego se povećavaju. Mnogo su veća opasnost stotine tankera s uvoznom naftom koji svake godine uđu u Jadran. Uostalom, jedine platforme za eksploataciju plina koje Hrvatska danas ima u Jadranu u neposrednoj su blizini Istre, treba li podsjećati, naše najrazvijenije turističke regije.

● Ideje o referendumu napisali ste uvozničkom lobiju. Tvrdite da se uvoznici najviše protive bušenju Jadrana?

- Nije li neobično da poznati 'naftaši', gospoda Davor Štern i Ivan Čermak, danas daju potpuno iste izjave kao ekoaktivist Vjeran Piršić. Radi se, naravno, o interesima. Na uvozu plina i nafte - oko milijardu kubika plina i 80 posto ukupnih hrvatskih naftnih potreba - ostvaruju se vrtoglave zarade, teške milijarde ku-

HEP nema vremena. Ili će postati najjača tvrtka u regiji ili će morati naći strateškog partnera. Novcem od građana treba se agresivno širiti u susjedstvo

na. S povećanjem domaće proizvodnje taj se kolač smanjuje pa je jasno da uvoznici imaju razloga financirati stopiranje projekta istraživanja i eksploatacije Jadrana. Ali, to im neće proći. Hrvatska će biti energetska sila i građani će imati sigurnost opskrbe i jeftinije energente.

● **Nedavno ste razgovarali s predsjednicom Kolindom Grabar Kitarović. Koliko znam, informirali ste je o ukupnoj energetskej politici?**

- Da, informirao sam predsjednicu o LNG projektu te o projektu istraživanja i eksploatacije ugljikovodika, o njihovim ciljevima, rizicima i tijeku realizacije. Sve moje informacije predsjednica je primila na znanje i dala punu podršku.

● **Podržala je bušenje Jadrana?**

- Podržala je projekt istraživanja i eksploatacije nafte i plina na Jadranu i na kopnu, primjenu najviših ekoloških standarda i ulazak američkih investitora u taj projekt. Osim što se pozitivno očitovala, čak je ponudila i svoju pomoć budemo li je trebali. Ako mogu pomoći, tu sam, rekla je.

● **Kakva je trenutačno situ-**

acija s Inom? Izgleda kao da su se napeti odnosi između hrvatske Vlade i MOL-a u posljednje vrijeme malo smirili?

- Uskoro, do sredine idućeg mjeseca, održat ćemo novi krug pregovora. Angažirali smo inozemnog podupiratelja koji bi nam trebao pomoći da pregovarački postupak privremo kraju. Hrvatska startna pozicija ostala je ista. Ne možemo pristati da se Inom upravlja na osnovi ugovora zbog kojega je bivši premijer Ivo Sanader završio u zatvoru. Predlažemo novi dioničarski ugovor i dogovor o novoj strategiji razvoja Ine kao regionalno razvijene, vertikalno integrirane hrvatske kompanije.

● **Kakve promjene predlažete u međudioničarskom ugovoru?**

- Predlažemo da se dioničarski ugovor uskladi s hrvatskim zakonima, što sada nije slučaj, te da MOL i hrvatska Vlada, kao najveći dioničari, tvrtkom upravljaju sukladno svojim vlasničkim udjelima, što također nije slučaj. Zbog Sanaderova ugovora Hrvatska je u neravnopravnom položaju, gotovo izvlaštena iz gospodarenja Inom.

● **A hrvatski prijedlog nove**

strategije razvoja Ine?

- Kao najveća hrvatska naftna kompanija, tvrtka od strateške važnosti za državu, Ina mora imati vrlo razvijenu proizvodnju sirove nafte i plina. Zatim, mora imati rafinerijske kapacitete u najmanju ruku dovoljne za opskrbu domaćeg tržišta. Optimalno je računati i na dijelove tržišta u Sloveniji, Bosni i Hercegovini te južnoj Mađarskoj. Na koncu, nužno je zaustaviti sad već kontinuirani pad udjela Ininih proizvoda u domaćoj potrošnji, na način da se u Hrvatskoj stabiliziramo i rastemo, a u regiji osvajamo novo tržište. Nećemo dopustiti da se Ina pretvori u lanac benzinskih postaja.

● **Dakle, hrvatska se pozicija nije promijenila, a mađarska?**

- Iskreno se nadam da se stav MOL-a ipak mijenja. Dalo bi se to zaključiti po nekoliko detalja. Odustali su, na primjer, od svoje namjere o isplati dobiti, što bi smanjilo investicijski potencijal Ine. Odustali su i od namjere o iznenađnom gašenju rafinerije u Sisku. Shvatio sam to kao pozitivne poruke kolega iz MOL-a. Takvim potezima otvara se prostor za mogući dogovor.

● **Ina je definitivno odustala od ideje o izvozu domaće nafte?**

- Izvoz domaće nafte bio bi štetan za Inu i njezinu dugoročnu opstojnost, kao i za Hrvatsku i našu ukupnu industrijsku proizvodnju. Ne postoji ekonomski, ekološki i prometni razlog zašto bi se to radilo. Ne vjerujem da bi ozbiljni menadžeri u naftnom biznisu kraj postojećih prerađivačkih kapaciteta mogli donijeti takvu odluku. Ako je netko zaista razmišljao o izvozu hrvatske nafte, onda ga ne smatram ozbiljnim poslovnim čovjekom. Ali, mi smo spremni na sve moguće situacije. Više sam puta rekao da Hrvatska neće biti ničija energetska kolonija. Domaće energente koristit ćemo prvenstveno za domaću industriju, a ako bi netko hrvatsku naftu pokušao izvoziti, onda ćemo to naplatiti, na isti način kako to radi mađarska država.

● **Znači, ozbiljno ste razmišljali o povećanju rentne naknade?**

- Naravno. Da je došlo do izvoza sirove nafte i paralelno s tim do zatvaranja hrvatskih rafinerija, sigurno bismo povećali rentu, i to vjerojatno na razinu kakva u adekvatnim slučajevima postoji u Mađarskoj, što je 50 do 60 posto od vrijednosti nafte.

● **Kako teku arbitražni postupci? Javnost o tome gotovo ništa ne zna, ali su procurile informacije koliko sve to košta...**

- Arbitražni su postupci komplicirani i skupi. Ali, naš je pravni tim napravio velik posao i očekujem povoljan ishod, vjerojatno s odlukom u drugom kvartalu iduće godine.

● **Hoće li se visoki troškovi arbitraže isplatiti?**

- Ali, što nam je bila alternativa? Podsjećam, MOL je prvi tužio Hrvatsku te zbog navodnog neispunjavanja ugovora o plinskom poslovanju tražio tri milijarde kuna odštete. Mogli smo pristati na takve zahtjeve ili se obratiti sudu, što, naravno, uključuje plaćanje odvjetničkih i parničkih troškova, a sve kako bismo definitivno srušili po Inu i Hrvatsku katastrofalno štete Sanaderove ugovore i sve što iz njih proizlazi. Nije bilo teško odlučiti.

● **Ima mišljenja da MOL eskivira dogovor jer čeka promjenu vlasti u Hrvatskoj, odnosno dolazak HDZ-a na vlast s kojim će se dogovarati na drugačiji način?**

- Već sam čuo za takve spekulacije. Mogao bih to eksploatirati tako da podsjetim kako su se s HDZ-om već jednom dogovorili, znamo s kojim ishodom. Na isti bih način mogao odgovoriti na optužbe da pregovori dugo traju, a ne daju rezultata. Dobro se sjećamo da su pregovori između MOL-a i Vlade Ive Sanadera bili vrlo brzi i dugoročno jako štetni i po Inu i po cijelu zemlju.

● **Planirate ponuditi građanima dionice HEP-a, što kritičare podsjeća na Sanaderovo predizborno kupovanje javnosti idejom o narodnom kapitalizmu.**

- HEP-ova pozicija je kriti-

Da su Mađari počeli izvoziti našu sirovu naftu i zatvarati naše rafinerije, sigurno bismo im odgovorili i povećali rentu. Na isti način kako to radi mađarska država

čna. Od liberalizacije stalno mu opada udio na hrvatskom tržištu. Dok je još financijski moćan, mora kupovati tvrtke i investirati u susjedstvu, u Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Mađarskoj, Italiji... Moramo kupovati druge. Ako to ne učini, HEP će se vrlo brzo naći u situaciji da će sam morati tražiti strateškog partnera koji će mu garantirati održivost. Danas još ima šanse postati najjača regionalna tvrtka. Tu priliku imamo još godinu, dvije. Zato ćemo ponuditi dionice građanima kako bi se tako stečenim sredstvima, dokapitalizacijom, tvrtka mogla širiti i izvan hrvatskih granica.

● **U Ini tvrde da pojeftinjenjem plina častite građane na njihov račun, odnosno da će ih snižavanje cijena tog energenta ostaviti kratkima za nekoliko desetaka milijuna kuna?**

- Ina na hrvatskim platformama u Jadranu proizvodi plin po cijeni od oko 80 lipa, a prodaje ga HEP-u, i to sada po sniženoj cijeni, za 1,67 kuna. Znači da je dobit Ine na hrvatskom plinu 100 posto, što osigurava vrlo pristojan investicijski potencijal. Mogli smo s rezanjem cijene plina ići i radikalnije, ali smo bili vrlo susretljivi prema Ini.

● **Pripremate se za šefa svoje stranke, nakon što Vesna Pusić odradi sadašnji mandat na čelu HNS-a?**

- Ne razgovaramo o tome tko bi trebao voditi HNS u sljedećem mandatu. Razgovaramo o tome kako se pripremiti za parlamentarne izbore.

● **Idete na izbore zajedno sa SDP-om?**

- Predsjednici stranaka o tome ozbiljno pregovaraju. Odluka još nije donesena.

● **Što očekujete od izbora? Poraz?**

- Ako sljedećih mjeseci učinimo vidljivim rezultate našeg rada u proteklih nekoliko godina - što dosad nismo uspijevali dobro iskumunicirati, onda mislim da imamo ozbiljne šanse dobiti povjerenje i dovršiti posao. U protekle tri godine raščistili smo teren. Sad nam treba još jedan mandat da napravimo bombon od svoje zemlje.

Predsjednica je podržala projekt istraživanja i eksploatacije Jadrana. Štoviše, ponudila je i pomoć. Ako mogu pomoći, rekla je, tu sam